

SPIS TREŚCI

WSTĘP	15
OBJAŚNIENIA SKRÓTÓW UŻYTYCH W TEKŚCIE	19

OPOWIEŚCI O WÖLSUNGACH

OPOWIEŚĆ PIERWSZA	
O tym, jak wyklęty Sigi został konungiem	23
OPOWIEŚĆ DRUGA	
O tym, jak Rerir dostał cudowne jabłko	25
OPOWIEŚĆ TRZECIA	
O tym, jak Wölsung wojował w Gautlandzie	27
OPOWIEŚĆ CZWARTA	
O tym, jak Sigmund zabił wilczycę i szykował zemstę	32
OPOWIEŚĆ PIĄTA	
O tym, jak Sigmund splodził syna	34
OPOWIEŚĆ SZÓSTA	
O tym, jak Sigmund i Sinfjötli grasowali w wilczej skórce	35
OPOWIEŚĆ SIÓDMA	
O tym, jak Sigmund i Sinfjötli powrócili z mroków grobowca	39
OPOWIEŚĆ ÓSMA	
O tym, jak Sigmund i Sinfjötli dopełnili zemsty	41
OPOWIEŚĆ DZIEWIĄTA	
O tym, jak Sigmund i Sinfjötli wrócili do krainy ojców	43
OPOWIEŚĆ DZIESIĄTA	
O tym, jak Sigmundowi narodził się drugi syn, Helgi	43
OPOWIEŚĆ JEDENASTA	
O tym, jak Helgi zabił Hundinga i czterech jego synów	44
OPOWIEŚĆ DWUNASTA	
O tym, jak Helgi spotkał Sigrun	45
OPOWIEŚĆ TRZYNASTA	
O tym, jak Helgi dowodził flotą, a Sinfjötli sztydził z Gudmunda	46

OPOWIEŚĆ CZTERNASTA	
O tym, jak Helgi został królem i mężem walkirii	49
OPOWIEŚĆ PIĘTNASTA	
O tym, jak Sinfjörtli padł ofiarą spisku macochy	50
OPOWIEŚĆ SZESNASTA	
O tym, jak Sigmund niósł ciało Sinfjörtiego	52
OPOWIEŚĆ SIEDEMNASTA	
O tym, jak pękł miecz Sigmunda	53
OPOWIEŚĆ OSIEMNASTA	
O tym, co powiedział żonie umierający Sigmund	55
OPOWIEŚĆ DZIEWIĘTNASTA	
O tym, jak ciężarna Hjördis szukała nowego domu	57
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA	
O tym, jak Sigurd stał się panem Graniego	59
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA PIERWSZA	
O tym, jak Sigurd dowiedział się o skarbie	61
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA DRUGA	
O tym, jak powstał miecz Sigurda	64
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA TRZECIA	
O tym, jak Sigurd rozmawiał z Gripirem	65
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA CZWARTA	
O tym, jak Sigurd wziął pomstę za śmierć ojca	66
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA PIĄTA	
O tym, jak Sigurd zabił węża Fafnira	68
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA SZÓSTA	
O tym, jak Sigurd poznał się na Reginie	72
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA SIÓDMA	
O tym, jak Brynhild uczyła Sigurda mądrości	74
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA ÓSMA	
O tym, jaki był Sigurd	77
OPOWIEŚĆ DWUDZIESTA DZIEWIĄTA	
O tym, jak Sigurd gościł u höfdinga Heimira	78
OPOWIEŚĆ TRZYDZIESTA	
O tym, jak Brynhild tłumaczyła sny Gudrun	81
OPOWIEŚĆ TRZYDZIESTA PIERWSZA	
O tym, jak Grimhild zaczarowała Sigurda	84
OPOWIEŚĆ TRZYDZIESTA DRUGA	
O tym, jak Gunnar zamienił się postacią z Sigurdem	86
OPOWIEŚĆ TRZYDZIESTA TRZECIA	
O tym, jak Gudrun klóciła się z Brynhild	89

OPOWIEŚĆ TRZYDZIESTA CZWARTA

O tym, jak Brynhild dążyła do krwawej zemsty	91
--	----

OPOWIEŚĆ TRZYDZIESTA PIĄTA

O śmierci Sigurda z rąk zdrajców	94
--	----

OPOWIEŚĆ TRZYDZIESTA SZÓSTA

O tym, jak Brynhild wieszczyła i umarła	98
---	----

RÓD WÖLSUNGÓW. OPRACOWANIE

WPROWADZENIE: WIELKI ŚWIAT HEROSÓW I MNIEJSZY ŚWIAT

WÖLSUNGÓW	103
-----------------	-----

I. HEROSI – KIM BYLI I JAK ROZUMIEĆ ICH FENOMEN

♦ Kto to jest heros?	103
♦ Od szamana do herosa	105
♦ Model idealnego herosa	112
♦ Heros i kobiety	114
♦ Przemiany ideału herosa	116
♦ Bohaterowie kulturowi, tricksterzy i inni	117
♦ Czyny niegodne	118
♦ Indywiduacja i dezintegracja a herosi	119
♦ „Heroiczna” literatura po polsku	120

II. WÖLSUNGOWIE: ZABÓJCY, KAZIRODCY I SZALEŃCY

♦ Ród Sigiego – herosi starożytności i średniowiecza	121
♦ Ile w tym historii?	124
♦ Władcy Hunalandu czy Franklandu?	126
♦ Kraj Franków a Skandynawia oraz przyporządkowanie archaicznych herosów do dynastii frankijskiej	128
♦ I mój dziadek był Wölsungiem!	129
♦ Dlaczego Frankowie?	130
♦ Znaczenie potomków Odyna	131
♦ Jak Wölsungowie dziedziczyli po sobie czyny	131
♦ Znaczenie rodowego miana i szamańskie korzenie dynastii	133
♦ „Zwycięzcy”	136
♦ Zabójcy, kazirodcy i szaleńcy	138

SIGI, SYN ODYNA. MORDERCA, BANITA I ZAŁOŻYCIEL DYNASTII

♦ Szczątkowy obraz protoplasty	139
♦ Syn i brat bogów	140

SPIS TREŚCI

• Sigi – czy tylko bohater?	144
• Wilk w świętych miejscach	147
• Dom ziemski i niebiański	148
• Bezczęścieciel	150
• Starożytni wojownicy morza z Północy	151
• Ograbienie Sigiego z chwały	153
• Stracony na ziemię	154
• Sigi-Odyn i boski ród herosów	155
• Sigi: niewinny	156
• Instynkt wilka	157
RERIR, SYN SIGIEGO. ŻEGLARZ TRONUJĄCY NA SZCZYCIE KURHANU.	159
• Ojcowizna i moźni ziemscy	159
• Wybór nieopłacalny, za to krwawy	162
• Zapomniany król morza	163
• Modlitwa bezpłodnego władcy	165
• Wybrana panna, wólwy i olbrzymy urodzaju	165
• Dziecko z jabłka	167
• Moc kurhanów i dynastie królewskie	169
• Utisetą – ponure czary z dawnych czasów	171
• Zagadkowa śmierć władcy	172
WÖLSUNG, SYN RERIRA. WŁADCA HALLI W CENTRUM WSZECHŚWIATA.	175
• Cesarskie cięcie i pożegnalny pocałunek	176
• Słowo „dwór” znaczy „świat”	178
• „Wielkie domy” barbaricum a obowiązki królów	179
• Przemiany idące z zewnątrz	181
• Silni władcy i ich dwory	183
• „Rewolucja uppsalska”	185
• ...i „magiczna” broń z grobów	186
• Punkty zwrotne w historii Germanów	188
• Halle konungów Północy	189
• Król i „majowa królowa” z rodu olbrzymów	190
• Dobrze imię ważniejsze od życia	193
• Czy Wölsung wiedział, czym jest Walhalla?	194
• Władca idealny czy jednak nieco wybrakowany?	194
• Król modelowy „okrojony” przez potomnych	196
• Król-heros z epoki olbrzymów i bogiń płodności	197
• Za wodą, w krainie bez powrotu	198
• Wölsung, Wölund, Waels	199

SIGMUND, SYN WÖLSUNGA. PAN BOSKIEGO MIECZA, WILKOŁAK	
I MŚCICIEL	201
I. TRADYCJA SKANDYNAWSKA	204
♦ Niezwykle bliźniaki, odporność na jad oraz zapomniane czyny z dzieciństwa	204
♦ Wesele, ponury gość i „uwięziony” miecz dla króla.	205
♦ Płaszcz w cętki	207
♦ Spór o boski miecz. Frankowie, Dunowie i Gautowie	208
♦ Bracia w dybach, potworna bogini i co ma miód do wilkołaka. ...	209
♦ Sigmund – leśny człowiek i bestia ze świata „poza”	212
♦ Plan zemsty oraz głębszy sens dzieciobójstwa i innych czynów niegodnych	213
♦ Signy w ciele wöłwy i kazirodce „święte małżeństwo”, czyli pierwszy krok bohatera ku królewskości.	215
♦ Sigmund zaczyna nauczać Sinfjötiego	216
♦ Herosi wilkami – rzecz o rozkwicie i zmierzchu szamańskich bractw „dzikich” wojowników	217
♦ Bohater w głuszy – król wypędzony, ale szykujący się do odrodzenia. ...	222
♦ Wilkołaki, dąb i roślina zmartwychwstania	223
♦ Różnica między królem-herosem a herosem-bestią.	224
♦ Ciemności zaświatów, kobieca opiekunka i powrót do świata żywych	225
♦ Spalenie wrogów, kara za okrucieństwo	226
♦ Sigmund królem, wyprawy, duński trop, „dosztukowanie” Helgiego i Hamunda	227
♦ Odyn przewoźnik umarłych. Sigmund w jednopoziomowym świecie	229
♦ Wyznaczona przez los małżonka z podwójnie szlachetnego rodu ...	231
♦ Ukrycie skarbu, bohaterstwo Sigmunda na polu bitwy, ostatnia wizyta Odyna.	232
♦ Niezrozumiały czyn szalonego Odyna-szamana	234
♦ <i>Pieśń o Eryku</i> , czyli Sigmund w raju wojowników.	235
♦ Kanon cech władcy idealnego	237
♦ Sigmund jako Loki i Odyn, czyli od szamana do władcy patriarchalnego	238
♦ W rodowej kolejce dziedziczenia czynów	240
♦ Odkupienie okrucieństwa	241
♦ Signy – mścicielka, wiedźma, opiekunka herosa, bogini płodności i śmierci	241
♦ Sigmund – heros archaiczny, a potem przekształcony.	243

II. TRADYCJA NIEMIECKA.	244
• Obraz Sigmunta w <i>Pieśni o Nibelungach</i>	244
• Władca bezsilny i pozbawiony chwały	246
• Która tradycja starsza?	247
III. KOMPILACJA NIEMIECKO-SKANDYNAWSKA	248
• Czarny humor w wersji staronorweskiej.	248
• Bohater poboczny i do tego głupawy	250
IV. TRADYCJA ANGLOSASKA	251
• Pochwała Sigemunda w <i>Beowulfie</i>	251
• Pogromca węża	253
• Zabicie smoka – element dziedziczony z pokolenia na pokolenie... ..	253
• Wtręt o Heremodzie	254
• Sigemund jako zabójca olbrzymów i samotny wojownik	255
• Archaiczność Sigemunda, wąż, odporność na jad oraz „wężowi” potomkowie.	255
V. URNY Z SÜDERBRARUP – OBRAZY CZYNÓW SIGIEGO, SIGMUNDA CZY SIGURDA?	258
SINFJÖTLI, SYN SIGMUNDA. WŚCIEKŁA BESTIA Z EPOKI SZAMANÓW.	269
• Zmiana imienia zdeprecjonowanego herosa	270
• Kazirodstwo a cenzura chrześcijańska	272
• Odwaga, bezrefleksyjność i zagniatanie chleba-świata	273
• Wąż i kreator, czyli Loki i Odyn	275
• Uładzona inicjacja banity	275
• Heros archaiczny – wściekły potwór z lasu	277
• Bohater pokonany, potem odrodzony i dokonujący zemsty	279
• Odzyskanie ojcowizny czy postój w Danii?	280
• Wyprawy oraz pozycja społeczna Sinfjötliego i Helgiego	280
• Sinfjötli prawdziwym zwycięzcą Hundinga	282
• Sinfjötli jako tricksterowy szyderca	282
• Nieznane przygody herosów, seidmadowie i Sinfjötli jako Odyn.	285
• Kłótnia – element aktu stworzenia świata	288
• Niepasujący bohater	289
• Życiorys skrócony do minimum	290
• Zemsta kobiety i moc włosów wojownika	292
• Zemsta czy główszczyzna – co wybrać?	293

SPIS TREŚCI

♦ Sinfjötli płynie do świata „za wodą”	295
♦ Walki z olbrzymami i inne zapomniane historie	296
♦ Bohater niezmienny, niesforny i niechciany	297
♦ Stara kraina śmierci oraz kara za przewiny	300
♦ Najstarszy germański heros?	302
HELGI HUNDINGSBANI, SYN SIGMUNDA. OBCY W RODZIE	305
HAMUND, SYN SIGMUNDA. PRZYPADKOWY BOHATER	309
ANEKS I: Drzewo genealogiczne Wölsungów	311
ANEKS II: Opis okresów chronologicznych oraz stanowisk, znalezisk i kultur archeologicznych pojawiających się w tekście tomów I i II	313
INDEKS wybranych nazw własnych i terminów z tomu I	323